

poštenje šteli višje nad življenje ter da boste češko ženo imeli vedno za duhovnico vsega dobrega, lepega in vzvišenega. To so naše želje, to je naš sesterski blagoslov!

Zoper prilizovanje do Nemcev in ljubezen do nemškega jezika pa piše :

»Celo našo slavno, prečastno pretcklost, tudi ves spomin na stoletno trpljenje naših očetov za njih prepričanje in tudi to naše sedanje trpljenje s sočasnimi sobrati za toliko dragih in plemenitih misli katere po neutrudljivem naporu in neugasljivi vnemi bode vendar pripeljati do zmage, vse to bi imeli zavreči, vsemu se odpovedati le za to, da bi se mogli z Nemcem hitreje sporazumeti in iz prilizovanja prihraniti mu trud, da se v »naši« deželi ne nauči našemu jeziku? Da — še več! Mi jim imamo izdajalski pomagati, da postane naša krasna domovina pri prvi ugodni priložnosti plen kake roparske tice za mejo, ki morebiti že dolgo preži, ki bi jih hotela napajati s sveto krvjo, dočim ne more doma izrediti svojih mladičev? Nikdar ne!«

To so kratki podatki k življenjepisu velike Čehinje, ki je svoje življenje do zadnjega vzdihljeja žrtvovala narodu. Zato bodi tebi, vzvišena Slovanka, slava in hvala za vse tvoje krasne in ginljive čine pristne, rodoljubne ljubezni, katere si izkazala češkemu narodu k večni časti in razslavljenju! Mojstersko si ubirala strune naših src, da zazvene v tugi, radosti in milobi. Bilo je treba te poezije misli, bilo je treba tega spomladanskega, svežega veterčka idealizma! Ti si okrepčevalno iskro navdušenja vlila v češko srce, ti si razjasnila čelo težko skušanega naroda! Češki narod, slavna majstrinja, blagruje tvojega duha in tvoj spomin ter z lavoriko ljubezni, spoštovanja in hvaležnosti venča tvojo drago glavo! Nikdar — ti nam nisi umrla, tvoj duh ostaja med nami, njegov dom je vsako slovansko srce!

Velecenjena gospa urednica!

Ne vstrašite se, velecenjena gospa, danes Vam ne bom delala nadleže z ominoznim ženskim vprašanjem. Naj se ga lotevajo že enkrat tudi i druge. Jaz sem se pulila in ravsala že dosti zanje ter prepuščam sedaj zadovoljno koji drugi cenj. sotrudnici dvomljivo čast trgati se za naše pravice, brez vspeha in brez najmanjše — hvaležnosti. Zato Vas prosim dispense za nekaj časa, da si naberem v tej

stroki zopet novega gradiva. Kakor hitro si nabavim zopet novih, še nezaslišanih idej, jih hočem gotovo takoj spraviti v okvir svojega zbadljivega peresa.

Naj počivajo dotlej tudi razburjeni živci onih cenj. čitateljic, ki so vsled mojih neprestanih prenapetih zahtevanj že skrajno nevoljne. Saj se je živelo dosihmal tako mirno v temi nevednosti in česar človek ne pozna, tega si tudi ne želi. Zakaj bi neki prekinili to idilo izza časov naših pradedov? Pravi barbarizem poseči v to mirno gnezdo in sejati prepir in nevoljo v tiho zadovoljnost sladko dremajo ih pridnih ženic!

Ne, gospa cenjena, danes ne bodem grajala, ne, danes imam v rezervi še celo sladki bonbon za uzorne naše hišne mamice in za vse tiste, ki še hočejo to postati..

Secesijonistična kuhinja, na to vado mi pojdejo morda tudi najzagrizenejše kuharice. Saj je vendar secesija geslo naših dnij, in neopravičljivo bi bilo, ako bi izključili iz nje našo kuhinjo.

Društvo »modrega križa« na Dunaju je razstavilo tako velezanimivo kuhinjo, v koji je vse, od oblike stolov, miz in kuhinjske omare z raznimi nesimetričnimi predali in predalčki in s polico za kuhinjsko tehtnico, do ognjišča in najrazličnejših strojev do cela moderno-secesijonistično.

Kaj porečete n. pr. k steklenemu predalu na ognjišču, v kojem se suče pečenka na ražnju kar tako pred kuharčinimi očmi? Izvrstno, ne? Pa nobenega medenega in bakrenega posodja, vse le iz porcelana ali iz dobro žgane fijance (majolika), ki tudi v ognji strpi in ki se da posnažiti tako lahko brez vse težave.

Toda piéce de resistance te nove kuhinje je pač nova iznajdba — termofor — to je posoda z dvojno nikelnasto steno, v koji je neka kemična ingredijenca, do sedaj še tajnost izumiteljeva. Na ta način so izdelane skledé, vrči, menaže itd. Ako jih postaviš za štiri minute v krop, vzdrže toploto baš toliko ur. Kako neprecenljiva je taka posoda, to bode razumela pač vsaka gospodinja. Saj res ni za kuharico nič hujšega, nego če se ji skrbno izdelana jedila pred časom ohlade.

Ali pa ni ta iznajdba baš voda na moj mlin? Saj se prenašajo v taki posodi jedila lahko tudi po zimi — — toda ne, danes nočem kar nič zbadati. Pokazati hočem samo našim vrlim gospodinjam, kako si morejo olajšati trudapoino delo z novimi iznajdbami.

A razstava ne nuja samo očem, ampak tudi jeziku. Vsaki dan se shaja izbrani juri ter premira najboljše kuhinjske izdelke, doposlane od raznih gospodinj in kuharic. Človeku se kar sline cedé, če samo misli na toliko dobroto.

V prvem nadstropju je internirana kuhinjska biblioteka, publikacije belgijskega društva proti alkoholizmu in glavni dobiček razstavine loterije — to je bala za nevesto. Tudi dunajsko gospodinjstvo je razstavilo svojo šolo za posle, ki vzbujajo občno pozornost.

Razstava ima pa tudi dobrodelen namen. Čisti dohodki so namenjeni ustanovi doma za stare posle. Iz tega uzroka in ker nuja res veliko lepega in zanimivega, priporočati moram vsem cenj. čitateljicam, kojim se nuja prilika priti na Dunaj, da naj je nikar ne zamudé. Žal mi je le, da nisem zapisala vsega tega »po naravi«, marveč sem posnela po poročilu iz nekega dnevnika.

Oh Dunaj, Dunaj, zakaj si pač tako daleč!

Toda dosti kuhinjske slaščine.

Kaj pa porečete, velec. gospa, k najnovejši maroti slavne Sare? Ali ni to naravnost v nebo vpijoča nevarnost, ženska v moški vlogi, in še celo v Hamletu, in naj si bodi ta ženska tudi Sara Bernhart, Ubogi Shakspeare, gotovo bi se še v grobu obrnil, če bi videl, kako silo trpi sin njegove muze. Dobro, da tega ni doživel, drugače bi bil gotovo uničil svojega nesmrtnega Hamleta že v manuskriptu. Da me razumete prav; ne, da bi cenila možko umetnost višje, nego žensko, ne, toda ženska ne bode nikdar predstavila možkega tako, da bi le količkaj napravilo na gledalca vtis kakor, da bi imel pred seboj moža. Videl bode le vedno žensko, da-si v možki obleki. Ravno tako smešno bi bilo, ako bi hotel predstavljati možki Anico v Čarostrelcu ali Faustovo Gretko.

Da, če si dovoljuje take ekstravagance eksentrična gospa Sara, naj še bo. Pa da je premotila celo resno Sandrock, to je pač nerazumljivo.

Pa da mi ne bodete zavidali, naj Vam le precej povem. jaz nisem videla nobene od njiju, pa tega ne obžalujem. Mojo sodbo o Sarinem Hamletu mi diktira edino le moj razum in moje čustvo, ki se vnema za vse, kar je lepo in resnično, a se zgraža pred nelepipim in neresničnim. In neresnica je tudi Hamlet v ženski obliki.

Ker sem dospela do lepega in nelepega, mi pride baš na um, da ne poznam grše besede, nego je beseda »koš«. Le pomislite, če vidite starega moža, težko sopihajočega in ilhtečega pod težo natlaččenega koša, ki mu teži rame. Ali se Vam ne bo krčilo srce pri tem pogledu in zdihnili bodete: ah, ta koš, ta težki koš, kako se muči ubogi starec pod njim!

Ali če pride po ljubezni in po kovanem zlatu hrepeneči, nadepolni mladenič v črnem fraku in z belimi rokavicami k oboževani

boginji svojega srca, a ona ga odpravlja s košem ? Ali ne bode preklinjal v dno pekla ta neusmiljeni koš ?

In ali če si spisal z velikim trudom in naporom črtico, tako krasno, tako milo donečo in do srca segajočo in da pošlješ to dete svoje fantazije v redakcijo. A glej, mesto v tiskarno se ti zmoti v — koš.

Ah, ti koši, kedo si jih je izmislil !

Pa še redakcijski koši posebej !

S prisrčnim pozdravom udana Vam

Danica.

Ali škoduje emancipacija bistvu ženstva ?

Spisala Danica.

Vedno in vedno moramo čuti od nasprotnikov ženskega oslobojenja, da zatré to stremljenje v ženski ono, kar tvori uprav bistvo ženstva, »das ewig Weibliche«, kakor pravi Goethe. Slobodno gibanje da naj bi vzelo ženski ono nežnost in rahločutnost, koja je baš dika ženskega bitja ; posebno pa študije, oh te grozne študije, one da prestrojijo ženski duh v uprav možkega. Iz naivne, otročje, tako ljubke punice postane tisto zloglasno »Mannsweib«, kojega kažejo antifeministi s slastjo kakor strašilo strmečemu svetu, da pred njim vstrepeta neodločni indiferentist, preobrnivši se pred toliko grozo hitro v odločnega nasprotnika vsega emancipiranega ženstva.

Ali je ta strah res opravičen ? Ali so res vse studujoče ženske tako oglate, kakor jih slikajo nasprotniki ? Menim, da ne ; in o tem, se tudi lahko vsakdo prepriča, ki motri nastopanje in delovanje slobodnega ženstva s kritičnim, a ne po predsodkih oslabljenim očesom.

Nočem govoriti danes o nebroju učiteljic, zdravnic itd., ki so po zvestem spolnjevanju svojih dolžnosti, po občji priljubljenosti, ki jo uživajo, živ dokaz, da ženska nežnost ne trpi po slobodnem mišljenju, gibanju in stremljenju. Navesti hočem le nekaj novih faktov, koji menda še niso znani c. čitateljicam »Slovenke«, ker se v obče sploh o njih le malo, ali celo nič ne govori.

Pred nedavnim časom je prinesla »Illustr. Frauen Zeitung« prav zanimiv članek o življenju dijakinj v Cambridgu. Po tem članku posnamem sledeče podatke.